

ENERGIA JĄDROWA – MIT I RZECZYWISTOŚĆ

tekst: Agnieszka Rochon
Dyrektorka Przedstawicielstwa
Fundacji im. Heinricha Bölla
w Polsce

O zagrożeniach związanych z energią jądrową i jej perspektywach w przyszłości

26.4.1986 w Czarnobylu na Ukrainie miała miejsce jedna z największych katastrof w historii pokojowego zastosowania energii nuklearnej. Skutki awarii reaktora – bezpośrednie ofiary w ludziach oraz zwiększenie zachorowalności m.in. na raka tarczycy na skażonych terenach – odczuwalne są do dziś. Po katastrofie nastąpił dla biznesu atomowego okres „przywołania do porządku”. Zaczęto zwracać uwagę na elementy bezpieczeństwa w elektrowniach jądrowych i wiele państw rozpoczęło wycofywanie się z wykorzystania tego rodzaju energii.

Dwadzieścia lat po katastrofie w Czarnobylu zastosowanie energii nuklearnej znowu staje się przedmiotem globalnej debaty. Rosnące zapotrzebowanie na energię, a co za tym idzie wzrastające ceny ropy naftowej i gazu, zależność krajów uprzemysłowionych od niepewnych dostaw konwencjonalnych surowców energetycznych oraz szybko postępujące zmiany klimatyczne, wymagające redukcji emisji CO₂, wykorzystywane są przez lobby nuklearne jako argumenty w ofensywnym promowaniu energii atomowej.

Debata o zastosowaniu energii jądrowej dzieli Europę. Podczas gdy Niemcy podjęły decyzję o całkowitym wycofaniu się z energii nuklearnej do 2021 r., zaś Szwecja, Włochy, Holandia i Belgia zdecydowały się na stopniowe zamykanie swoich elektrowni, Francja, która pozyskuje 75% energii elektrycznej z elektrowni jądrowych planuje w r. 2007 budowę kolejnego reaktora atomowego, zaś w Finlandii trwają już prace nad budową nowego, piątego w tym kraju reaktora, w elektrowni atomowej Olkiluoto. Również „nowe” kraje członkowskie Unii: W gry, Czechy, Słowacja, Słowenia i Litwa nie chcą wycofać się z produkcji energii atomowej, nawet jeśli niektóre z reaktorów zbudowanych jeszcze w czasach ZSRR zostaną zamknięte do 2009 r. z powodów bezpieczeństwa.

Polska, podobnie jak Portugalia, Austria, Dania i Irlandia, czy też Estonia i Łotwa, jest krajem bez energetyki jądrowej. Katastrofa w Czarnobylu w 1986 r. oraz protesty społeczne, narastające szczególnie pod koniec lat 80-tych, spowodowały odstąpienie od pomysłu budowy pierwszej elektrowni atomowej w Żarnowcu. Piętnaście lat później, na początku 2005 r., ówczesny polski rząd przedstawił dokument *Polityka energetyczna do 2025 roku*, w którym po raz pierwszy

oficjalnie pojawiły się plany budowy elektrowni jądrowej w Polsce. W lipcu 2006 roku premier nowego rządu Jarosław Kaczyński podkreślił w swoim exposé konieczność budowy elektrowni jądrowej w Polsce, powołując się na konieczność zabezpieczenia dostaw energetycznych, a także na międzynarodowe zobowiązania Polski podjęte w celu przeciwdziałania zmianom klimatu. Wobec negatywnego nastawienia społeczeństwa polskiego do budowy elektrowni atomowej (według badań CBOS z lipca 2006 58% obywateli przeciwna jest budowie) rząd zapowiedział kampanię informacyjną, poświęconą zagadnieniom energii atomowej. Wiele też wskazuje na to, że Polska włączy się w finansowanie budowy nowej elektrowni atomowej w litewskim Ignalinie.

Obecnie problematyka energii atomowej jest tematem coraz częściej podejmowanym przez polskie media. Dyskusja wydaje się jednak być bardzo jednostronna, przeważają głosy zwolenników energetyki jądrowej, pomijane są aspekty społeczne, długoterminowe zagrożenia ekologiczne oraz niektóre kwestie ekonomiczne, związane z planowanym wytwarzaniem energii w elektrowniach jądrowych.

Publikacja Fundacji Heinricha Bölla, *Energia jądrowa – mit i rzeczywistość* podejmuje polemikę ze zwolennikami energii atomowej. Artykuły oparte na aktualnych badaniach odnoszą się do dzielących środowiska eksperckie punktów spornych, związanych z produkcją i wykorzystaniem energii nuklearnej: bezpieczeństwa technicznego reaktorów atomowych, składowania odpadów jądrowych, czy też ekonomicznej efektywności energii atomowej. Autorzy publikacji zwracają też uwagę na zagrożenia związane z wykorzystaniem energii nuklearnej do celów militarnych i terrorystycznych, a także rozważają na ile energia atomowa jest odpowiedzią na bieżące globalne wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi.

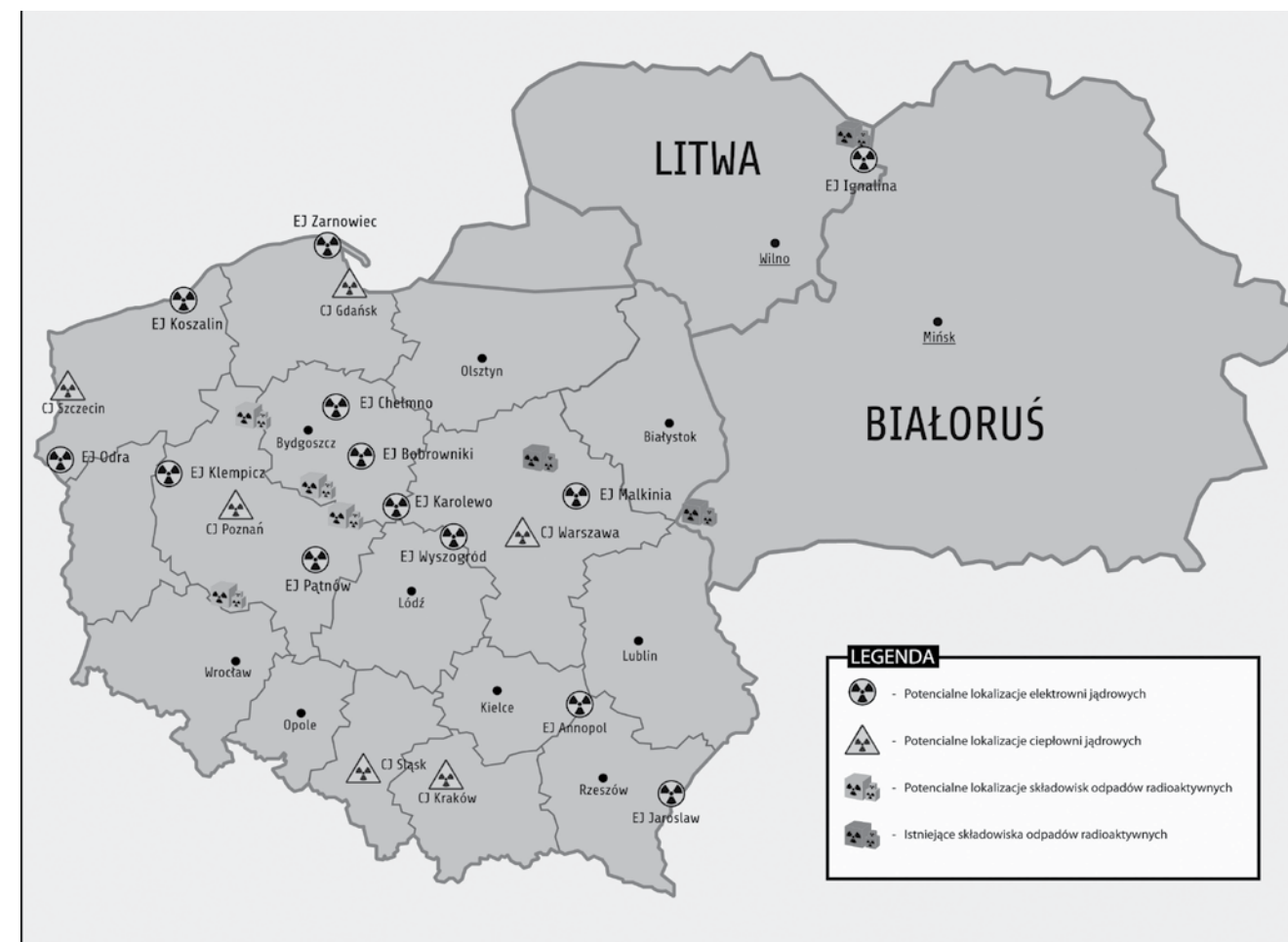
Niniejsza publikacja ma być głosem zmierzającym w stronę zrównoważonej debaty publicznej o przyszłości energetycznej Polski i Europy – debaty, która powinna opierać się na rzeczowej i otwartej dyskusji, uwzględniającej argumenty nie tylko przychylniej energii jądrowej części polityków i przedstawicieli lobby nuklearnego, lecz także polityków i ekspertów oceniających energię atomo-

wą krytycznie oraz przedstawiceli organizacji społecznych i świata biznesu. Mamy nadzieję, że nasza publikacja będzie impulsem dla niezbędnej, obiektywnej dyskusji.

Energia jądrowa – mit i rzeczywistość. Redaktor wydania polskiego: Dariusz Szwed. Publikacja Fundacji im. Heinricha Bölla dostępna w formacie PDF (2,1 MB, 391 str.) na stronie www.boell.pl – jeżeli są Państwo zainteresowani otrzymaniem wersji papierowej, prosimy o przesłanie prośby na adres Fundacji:

Fundacja im. Heinricha Bölla
Przedstawicielstwo w Polsce
ul. Żurawia 45, III p. 00-680 Warszawa
tel. 022 59 42 333
fax 022 59 42 337
e-mail: hbs@boell.pl

Polsko-litewska unia atomowa...

Na podstawie:

MH, *Polska mapa atomowa*, „Świat nauki”, 10/2006 s. 59

Karol Manys, *Gdzie dać nuklearne śmieci?*, „Angora” 7/2007 s. 27 za: „Dziennik” 20/2007

Barbara Krygier, *Plany budowy na Litwie magazynu do składowania odpadów radioaktywnych*, „Zielone Brygady. Pismo ekologów” nr 3 (217) 2006, s. 31, zb.eco.pl/zb/217/pdf-y/31.pdf

Opr. graf. mapy Grzegorz Nowosielecki

Zob. także: zb.eco.pl/article/polsko-litewska-unia-atomowa-a35111